

GIMSTAMUMO IR ŠEIMOS TYRIMAS

AUŠRA MASLAUSKAITĖ, VDU/LSMC

Gimstamumo ir šeimos tyrimas (toliau – GŠT)

tęstinis panelinis visuomenės tyrimas, skirtas rinkti reprezentatyvius ir kokybiškus duomenis apie šeimų kūrimą ir iširimą, santykius šeimose, vaikų susilaukimą ir auginimą, santykius tarp kartų bei šiuos šeimos procesus sąlygojančius veiksnius.

GŠT poreikis ir aktualumas

- ✓ Demografija – vienas didžiausių iššūkių Lietuvos dabarčiai ir ateičiai
- ✓ Gimstamumas apsprendžia gyventojų skaičių ir struktūrą
- ✓ Šeima – gimstamumo kontekstas
- ✓ Lietuvos ateities vizijos „LT2050“ tikslas iki 2050 stabilizuoti ir sukurti prielaidas gimstamumo augimui
- ✓ Mažai žinome apie gimstamumą, neturime tinkamų demografinių duomenų rinkinių
  - ✓ *ypač apie dabar reprodukciniame amžiuje esančias kohortas, socialinę gimstamumo diferenciaciją, gimstamumo ir partnerystės, kitų gyvenimo įvykių sąryšius*

GŠT tarptautinė raida

1994/98

FFS

23 Europos ir pasaulio šalys

Kokybiškų šeimos
demografinių duomenų
poreikis

Koordinuotas JT EEK

2004-2010

GGs I

19 šalių

Panelinis longitudinis
dizainas

Trys bangos

Koordinuota JT EEK

2020 -

GGs II

Atnaujinta
metodologija

19 šalių atliko GGsII

5 rengiasi

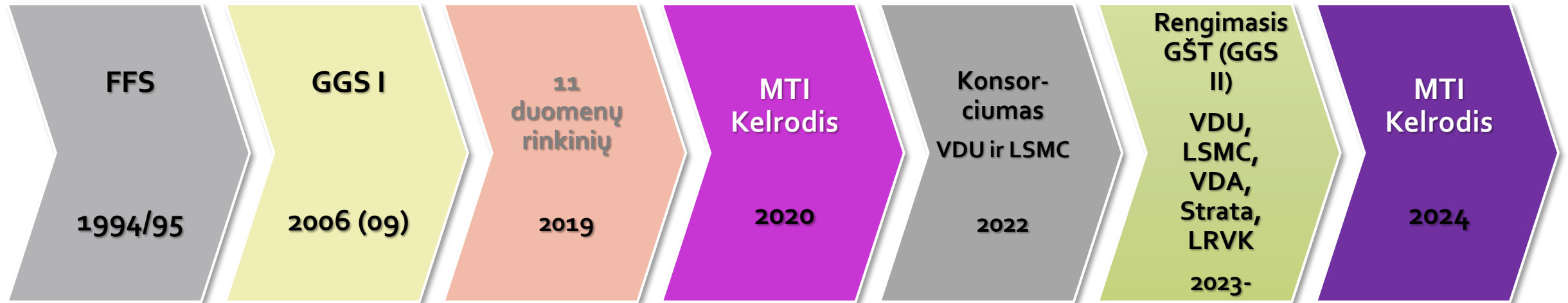
Koordinuoja NIDI

2021-

ESFRI Kelrodis

ERIC statusas
2027

GŠT nacionalinė raida

GŠT „auksinis standartas“ šeimos ir gimstamumo demografijoje

Palyginamumas laike ir tarp šalių

Didelės imtys (5k, 7k, 10k respondentų)

Pakartotinai apklausiami **tie patys respondentai** (kas tris metus)

Renkama detali gyvenimo kelio, partnerystės/šeimos, vaikų susilaukimo informacija

Platus indikatorių spektras siekiant fiksuoti demografinio elgesio veiksnius

Įgyvendinimas

- ✓ Rengia tyrimo metodologiją
- ✓ Koordinuoja ryšius su tarptautine MTI
- ✓ Koordinuoja MTI konsorciumą
- ✓ Atlieka giluminę mokslinę analizę
- ✓ Vykdo mokslinių rezultatų sklaidą
- ✓ Rezultatų pritaikymas viešojo valdymo sektoriui

- ✓ Sudaro imtį
- ✓ Atlieka respondentų kontaktavimą
- ✓ Atlieka apklausą (1 ir 2 banga)
- ✓ Nuasmenina duomenis
- ✓ Perduoda Strata
- ✓ Yra duomenų tvarkytojas
- ✓ Naudoja valstybės duomenis

**VDU,
LSMC**

VDA

LRVK

Strata

- ✓ Teikia siūlymus dėl aktualių klausimų įtraukimo
- ✓ Teikia siūlymus dėl LT2050 įgyvendinimo stebėsenai aktualių ataskaitų
- ✓ Vadovauja tarpinstitucinei darbo grupei

- ✓ Bendravimas su valdžios institucijomis, poreikių nustatymas
- ✓ Tarpininkavimas tarp mokslo ir viešojo sektoriaus
- ✓ Socialinių sklaidos kanalų kūrimas ir valdymas
- ✓ Duomenų valdytojas

Tyrimo temos

Tyrimo temos (1)

- ⇒ Demografinės charakteristikos ir būstas, partnerystės santykiai
- ⇒ Gyvenimo kelio istorija: partnerysčių kalendorinė istorija, tranzicijos, vaikų susilaukimo kalendorius, kartu negyvenantys vaikai.
- ⇒ Reprodukcinė elgsena, ketinimai susilaukti vaikų, vaikų susilaukimo galimybių ir poveikio vertinimai, reprodukcinė sveikata, kontracetinė elgsena
- ⇒ Namų ūkio sudėtis, namų ūkio organizavimas, darbų pasidalijimas, sprendimų priėmimas, vaikų priežiūra, (ne)formalus vaikų priežiūros tinklas
- ⇒ Santykiai tarp kartų: tėvų šeimos trajektorija, kontaktai su tėvais, socialinė kilmė, priežiūros poreikis ir tarpusavio pagalba

Tyrimo temos (2)

- ⇒ Gerovė: pastenkinimas gyvenimu, subjektyvi sveikata, sveikatos sutrikimai, psichologinė gerovė.
- ⇒ Darbas: užimtumo statusas, darbo pobūdis, pasitenkinimas, darbo ir asmeninio gyvenimo balanso vertinimas, ketinimai keisti darbą, partnerio užimtumo statusas, darbo pobūdis
- ⇒ Namų ūkio finansinė padėtis: pajamos, pajamų šaltiniai, finansinių galimybių vertinimas
- ⇒ Vertybės ir nuostatos: pasitikėjimas, lyčių vaidmenų nuostatos, šeimos ir santuokos nuostatos, nuostatos dėl tarpgeneracinės paramos, religinė tapatybė ir religingumas, neužtikrinumas ir (ne)saugumas, optimizmas ir rizika.
- ⇒ Klausėjo dalis

Įgyvendinimo planas

TRUKMĖ	50 MĖNESIŲ
PERIODAS	2024 11 (?) – 2028 12

1-12 įgyvendinimo mėnesiai

Įgyvendinimo laikotarpis	Užduotys
1-8 mėn.	Techninis pasirengimas (klausimyno programavimo ir su tuo susiję darbai, klausimyno programos testavimas)
1-2 mėn.	Apklausėjų paslaugų pirkimas
8 mėn.	Imties išrinkimas, kontaktai su respondentais
9-12 mėn.	Apklausos lauko darbai
10-12 mėn.	Duomenų bazės rengimo darbai
3-12 mėn.	Duomenų analizės teoriniai-metodologiniai darbai
2-6, 9-12 mėn.	Tyrimo komunikacinės strategijos parengimas ir įgyvendinimas

Įgyvendinimo planas

TRUKMĖ

50 MĖNESIŲ

PERIODAS

2024 11 (?) – 2028 12

1-12 įgyvendinimo mėnesiai

	1 mėn.	2 mėn.	3 mėn.	4 mėn.	5 mėn.	6 mėn.	7 mėn.	8 mėn.	9 mėn.	10 mėn.	11 mėn.	12 mėn.
GLUSS: Formuliro TU, jos derinimas (kintamųjų aprašymas, kodavimas)	X	X	X									
GLUSS: klausėjų pirkimas - techninė specifikacija	X	X										
GLUSS: klausėjų pirkimas								X				
IT: Orbeon klausimyno progr. jr. kūrimas			X	X	X	X	X	X				
GLUSS: Formuliro testavimas								X	X			
MDMG, AOS: imties išrinkimas, jos paskirtymas klausėjams, klausėjų paskyrų kūrimas								X	-			
AOS: Laiškų ir priminimų respondentams formavimas ir siuntimas								X	X	X	X	X
STRATA, GLUSS: Mokymai klausėjams + pasiruošimas									X			
Respondentų apklausa									X (nuo mėn. vidurio)	X	X	X (iki mėn. vidurio)
IT: Tyrimo duomenų eksportas į kitas DB arba failus (galutinis)										X		X
GLUSS: Pirminės nuasmenintos duomenų bazės paruošimas, kokybės rodikliai, atsiskaitymas										X		X